

Witold Budryk

Z uwagi na jubileusz 30-lecia uruchomienia wydobywania w JSW SA KWK „**Budryk**”, przypadający 14 marca 2024 roku, łamy niniejszego wydania poświęcimy profesorowi **Witoldowi Budrykowi**.

Witold Budryk urodził się w **Białymstoku** 24 lutego 1891 roku jako syn **Michała** i **Emilii** z d. **Olechnowicz**. W 1892 roku przyszedł na świat jego brat **Mieczysław**, a w 1894 roku – **Michał**.

Maturę zdał w 1908 roku w szkole realnej w **Białymstoku**. W latach 1908–1914 studiował w Instytucie Górniczym w **Petersburgu**. Następnie podjął pracę w kopalniach „**Milowice**”, „**Mortimer**” oraz „**Niwka**”. W 1917 roku rozpoczął kształcenie w Szkole Politechnicznej we **Lwowie** na Wydziale Inżynierii Dróg, Kolei i Mostów, pracował równocześnie w Centrali Odbudowy Galicji. Rok 1920 był dla niego rokiem służby wojskowej w Zarządzie Budownictwa Wojskowego w 3 Armii Wojska Polskiego.

Witold Budryk

W latach 1919–1922 był zatrudniony w Ministerstwie Robót Publicznych przy budowie portu handlowego w **Warszawie**, a naukę kontynuował na Politechnice Warszawskiej. Kolejne lata przywiodły go do **Krakowa**, gdzie studiował na Wydziale Górniczym Akademii Górniczej. W 1922 roku karierę zawodową związał z Zarządem Dróg Wodnych Okręgowej Dyrekcji Regulacji Rzek w **Krakowie**.

Witold Budryk dyplom inżyniera górnika otrzymał 2 czerwca 1924 roku i od

razu objął kierownictwo robót górniczych w KWK „**Modrzejów**” w **Sosnowcu**. W 1928 roku obronił w Akademii Górniczej w **Krakowie** pierwszy w Polsce doktorat z zakresu górnictwa.

Losy naukowe i zawodowe **Witolda Budryka** na stałe związały się z Akademią Górniczą w **Krakowie**, gdy został zatrudniony jako adiunkt oraz wykładowca w Zakładzie Górnictwa i Przeróbki Mechanicznej. Gdy w 1928 roku zmarł prof. **Henryk Czeczott**, prof. **Budryk** został kierownikiem tego zakładu. Po uzyskaniu habilitacji w 1930 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1937 roku profesorem zwyczajnym. W latach 1936–1939 był dziekanem Wydziału Górniczego. Przed II wojną światową podróżował do **Paryża**, **Szwecji**, **Norwegii**, gdzie wygłaszał referaty.

W listopadzie 1939 roku aresztowano go i przewieziono do więzienia we **Wrocławiu**, potem do obozu koncentracyjnego w **Sachsenhausen** i w **Oranienburgu**. Gdy w 1940 roku powrócił do **Krakowa**, podjął pracę jako wykładowca w nowo utworzonej Szkole Górniczo-Hutniczo-Mierniczej.

W latach 1945–1948 był dziekanem Wydziału Górniczego, a od 1952 roku kierował Katedrą Aerologii i Hydromechaniki Górniczej.

W 1952 roku objął przewodnictwo Komitetu Górniczego PAN. W 1956 roku został członkiem Państwowej Rady Górnictwa i Państwowej Rady Ekonomicznej oraz rektorem AGH, którym był do 1958 roku.

W badaniach i pracach naukowych poruszał problematykę ruchu powietrza w kopalniach i walki z podziemnymi pożarami. Zajmował się również zjawiskami zachodzącymi podczas eksploatacji oraz problemami przeróbki mechanicznej. Teoria opracowana przez prof.

Budryka umożliwiła ustalenie norm regulujących pobieranie prób na zawartość popiołu i przygotowanie węgla w celu określenia składu ziarnowego.

Witold Budryk ogłosił drukiem 83 prace naukowe, wydał 17 podręczników, 14 skryptów, a także wiele innych publikacji i ekspertyz. Został odznaczony m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi (1948), Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1954), Medalem Dziesięciolecia Polski Ludowej (1955), Złotą Odznaką Honorową NOT (1955), Sztandarem Pracy I klasy (1958). Wyróżniono go również tytułem Zasłużonego Górnika Polski Ludowej (1958). Otrzymał indywidualną nagrodę państwową I stopnia (1951) za osiągnięcia naukowe w dziedzinie przewietrzania kopalni i podsadzki płynnej oraz zespołową II stopnia (1953) za prace naukowe w dziedzinie eksploatacji górniczej pod zabudowanymi terenami.

Dla uczczenia naukowca – najmłodszej kopalni węgla kamiennego w Polsce w 1978 roku nadano nazwę **Kopalnia Węgla Kamiennego „Budryk”** w budowie.

W trzydziestym roku od uruchomienia wydobywania (1994) kopalnię zaszczytli obecnością potomkowie patrona – wnuk **Witold** wraz z żoną **Ewą** i ich córkami **Weroniką** i **Sandrą Budryk**. **Witold** udostępnił kopalni nieznane dotychczas informacje i fotografie profesora **Budryka**, a prawnuczka **Weronika** podczas uroczystości 8 marca 2024 roku w AGH w **Krakowie** wygłosiła okolicznościową prelekcję.

Wnuk Witold Budryk z rodziną w trakcie zwiedzania kopalni

Fot. Marceł Kleczka

6 kwietnia 2024 roku rodzina prof. **Budryka** wzięła udział w mszy świętej i okolicznościowym pokazie dźwięku i światła. Staraniem wnuka **Witolda** poszerzono wiedzę źródłową o prof. **Budryka** w Wikipedii i uzupełniono notkę biograficzną o kolejne zdjęcia.

Dyrekcja kopalni „**Budryk**” w **Ornontowicach**, jak również dyrekcja Szkoły Podstawowej im. prof. **Budryka** w **Chudowie** mają nadzieję na zacieśnienie kontaktów z potomkami znakomitego patrona.

Wykorzystane teksty:

- M. Marczak, W. Wróbel, *Fotografowie białostoccy 1861–1915*, Białystok 2016;
- <https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83120,Budryk-Witold.html>.

Danuta Prasol
Towarzystwo Miłośników Ornontowic